

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczta n. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 10.

A mi gyarmatunk.

(b. i.) A »Kaiserin Elisabeth« hadihajónk a kínai vizeken vesztegel és várja Bécsből a parancsot, hogy megkezdhesse azt a bizonyos akcióit, melynek célja egy osztrák-magyar gyarmat szerzése ott ahol már többen is tudtak szerezni. És miért ne tudnánk mi a látottakat és hallottakat utánna csinálni. Hiszen a »Kaiserin Elisabeth« szép hajó, nagy hajó, hatalmas erejű hajó, haditengerészetünknek igazi büszkesége. Azután Ausztriának kiviteli piacra van szüksége, mert mi magyarok már megszűnünk Ausztria gyarmata lenni. Iparunk, kereskedelmünk hatalmas arányokban fejlődik s nem messze van az idő, mikor a beltermelés képes lesz a belföldi fogyasztást kielégíteni. Szóval Ausztriára nincs szükségünk és azért van szükség arra, hogy Ausztria most már fogyasztási piacok után nézzen.

Hol találja meg? Nehéz kérdés. Körülötte mind iparilag, kereskedelmileg, minket magyarokat kivéve, fejlődöttebb államok vannak, melyek az áralakulás természetes törvényénél fogva visszavetik az osztrák iparcikkeket. Németország távol Kínában veti meg lábát, Olaszország az afrikai vállalkozás szerencsétlen kimenetele után szintén itt akar gyarmatokat szerezni. Miért ne tehetné ugyanazt Ausztria-Magyarország is. »Kaiserin Elisabeth« szép hajó, nagy hajó, erős hajó, haditengerészetünknek igazi büszkesége. Szakasztott így beszélnek a táv-

irati irodák jelentései s tudni vélnék már bizonyos szerződést is, melyet Ausztria-Magyarország kötne a kínai birodalommal, melynek értelmében Nam Huan a kérdéses terület 99 évre egedtetnék át szerződésileg Ausztria-Magyarországnak.

A múlt év delegácziós ülésében Krieghammer hadügyminiszter a kért 30 millió újabb költséget azzal okolta meg, hogy ez haditengerészetünk elkerülhetlenül szükségessé vált nagymérvű fejlesztésére kell. Az ország közvéleménye röktön tisztában volt vele, hogy ez a »kell« mit jelent és vehemensen tiltakozott az ellen, hogy Ausztria-Magyarországot valami »Bosznia-Hercegovina« féle vállalkozásba vigyék bele, melyben csak veszítettünk, de hasznot éppenséggel nem huztunk belőle.

De tekintsük csak magunkat, mint a kik az ily vállalkozásból a legnagyobb — kárt szoktuk huzni.

Magyarország a jelen helyzetében éppenséggel nem kíván gyarmatot, mivel a gyakorlatban ő maga sem egyéb egy gyarmatnál. Ellenkezőleg minden anyagi és szellemi erőnköt össze kell szednünk nem egy külterület felvirágoztatására, de a magunk felmentésére az évszázados anyagi függéstől. Vállalkozásoknak igen tág tere van az országban, melyek teljesítésétől remélhetjük csak anyagi boldogulásunkat. A kivándorlások folyton nagyobb arányokban történnek és még eddig egy statisztikus sem mondta rá s valószínűleg egyhamar nem is fogja mondani, hogy ezt a népsűrűség okozza, hanem a silány megélhetési viszonyok, a

keresetforrások nagy hiánya, a kiaknázatlanul heverő természeti kincsek stb. Égető szükség van a kisember anyagi existenciájának biztosítására. A szocializmus terjed s a társadalmi tevékenység nem elégséges annak elfojtására, mert mélyebben fekvő okai vannak.

Mezőgazdaságunk válsággal küzd, iparunk újabb és újabb támogatást igényel.

Van tehát a mi gyarmatországunkban elég tenni való, annyi, hogy szinte neveltséges színben tűnik fel az, amit most tenni készülünk. Vasutakat építeni Kínában, mikor nyersterményeink árát a szállítási eszközök felemésztik? Egy virágzó országrészt teremteni, egy igazi »paradicsomot«, mint Bosznia-Hercegovinánk, mikor itthon válságokkal küzdünk?

Bosznia-Hercegovina nem elég tág piac Ausztriának s Magyarország gazdasági önállóságra törekszik. Oh mi már eleget áldoztunk csupán Ausztria érdekeiért. Az összes behozatali többletünk Bosznia-Hercegovinából még eddig sem üti meg azt az árt, a mibe annak okkupációja nekünk került.

Eszeveszett tevékenység volt, amit eddig is véghez vittünk Bosznia-Hercegovina érdekében, melylyel azt értük el, hogy saját pénzünkön új versenytársat teremtettünk magunknak a világpiacon.

Jogunk van immára a saját érdekeinkre gondolni. Széll Kálmántól várjuk az újabb szerencsétlen vállalkozás elhárítását, attól a Széll Kálmántól, aki Bosznia-Hercegovina okkupációjáért 1878-ban letette tárczáját.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Élményeim négy emeleten.

(Humoreszk.)

Peska Emil után: Idem.

Egy csunya, lucskos novemberi éjszakán, ugy 12 óra tájban kétségbeesetten álldogált Lüdenscheidt János titkár egy háznak a kapuja előtt. Megengedjük ugyan, hogy a birodalmi fővárosba való átköltözésének öröme talán többet talált felönteni a garatra, mint kellett volna, azt azonban nem hihetjük, hogy ne lett volna annyira az eszénél, hogy még egy kapuzárat se lett volna képes kinyitni önmagától. Mivel azonban a kinyitás még sem sikerült, bizonyára a feleségének kellett más kulcsot a zsebébe dugni.

Rémes egy gondolat! Hiszen ő a hozzáférhetlen negyedik emeleten lakott és fogalma sem volt még a berlini éjjeli örök áldásos intézményéről.

Annál nagyobb volt tehát a meglepetése, midőn egyikét az emberiség eme jóltevőinek, maga felé közeledni látta, a ki értesülvén a titkár ur balesetéről, a nála levő hivatali kulccsal nyitotta fel neki a kaput. A beavatkozás következtében az éjjeli örre nézve bőséges jutalom, Lüdenscheidt titkárra nézve örvendtes lelkiállapot változás volt, mintha csak

életveszélyből szabadult volna. Hogyne! Mikor fogalmat tett a feleségének, hogy éjjelkor pontosan odahaza lesz. Már pedig ő nemcsak szavatartó uriember, de szerető hitves is volt.

E kis incidens után egészen felvidultan, a legcesekélyebb ingadozás nélkül sietett Lüdenscheidt János a lépcsőház felé és mialatt az éjjeli őr a kaput utána ismét bezárta, ő néhány rugaszkodással feljebb termett a lépcsőkön. Most azonban hirtelen megállt. A fal, melyen eddig a sötétben tapogatózkodott, megszakadt. Érzett ugyan valami rácszatfélélet a keze alatt, a fal azonban eltűnt. Pedig világosan érezte, hogy az eszénél van.

Gyorsan előkereste a gyújtó készletét s a gyufa lángjánál csakugyan meggyőződött, hogy a lépcső egészen elűt attól, mely az ő lakásához vezet.

Időges borzongás futott végig a tagjain. Szive rettenetesen kalapált. — Nyilván való, hogy idegen házba került! Nem a felesége cserélte el a kulcsokat, hanem ő tévesztette össze a házakat! Hogy jutha na most ki innen? Szélgyorsasággal s egész testében remegve tért vissza a kapuhoz és ott el kezdett hallgatózni.

Odakint azonban teljes csend uralkodott, csak az eső hullott csendesen. Az éjjeli őr már régen tovahaladt. Nem volt mit tennie, mint bevárni, míg valami lakó hazaérkezik s a kapu előtte megnyílik.

De hátha nem jön senki? Hátha reggelig kell itt strázsálni? Feleségét betegé teszi az

aggodalom!! S ujra borzongni kezdett. Most hirtelen egy mentő gondolata támadt. Hátha fent lenne még valaki a lakásban? Azután nem lehet-e olyan lakó is a házban, a ki megszokta már, hogy éjnek idején felesengessék? Talán egy orvos? Talán egy bába?

Hirtelen elhatározással ismét neki vágott a lépcsőknek. Az első emeletre jutva, ujra a nyakára hágott egy gyufának. Egyszermind ujra megremegett. Egy tolózáras vasajtó meredezett előtte, fényes réztábláján eme szavakkal: »Katzenstein Simon bankár«. Olyan házba jutott tehát, melyben egy bankület van! Mi lesz, ha elcsipik és mint betörőt bekisérik?

No de hátha lesz a második emeleten egy orvos, vagy szülésznő? Bátran csak előre! Újabb gyufaszál és újabb csalódás! »Giezecke rendőrkapitány« ez a felírás volt az ajtó mellett. Ljedten dobta el a gyújtót magától még mielőtt végig égett volna és még óvatossággal haladt előre egy lépcsőszorral, mialatt hideg veríték ült ki a homlokára. Midőn az erkélyre ért és világosságot akart maga körül terjeszteni, olyasmit vélt hallani, mintha valaki mozgna odabenn a szobában. Megállt és nesztelenül hallgatózott, még a lélekzetét is visszafojtotta. De bizonyára csak tévedett; a zaj nem ismétlődik. Ujból kísérletet tehetett gyufájával. Alig csapott azonban fel a láng a gyufáról, az ajtón belül léptek hallatszottak. Nem, ez már nem lehetett tévedés! Fejvesztetten szökött feljebb egy pár lépcsőfokkal, mikor hirtelen nyikorgás hallatszik s az ajtó felnyílik.

Budapest, márcz. 10. (Saj. tud. táv.) A kínai földfoglalás dolgában *Kossuth* Ferencz a képviselőház legközelebbi ülésén interpellálni fog.

Bécs, márcz. 10. (Saját tud. táv.) A kínai foglalás ügyében a külügyminiszter lapja: a *Fremdenblatt* következő czífolatot közli: Az a hír, mintha az osztrák-magyar monarchia Kinában földet akarna szerezni s hogy evvel a földfoglalás a *Kaiserin Elisabetha* hadihajó utja összefüggésben volna, teljesen alaptalan.

A kormány ünnepli a politikai sajtószabadságot. A budapesti újságírók egyesülete tudvalevőleg minden esztendőben meg szokta ünnepelni a sajtószabadságot márczius 15-én, amikor is úgy mint a nemzeti kaszinóban a Széchenyi-lakomán ültve Széchenyi-serleget, ültik a Jókai-serleget és az egyesület valamely tagja beszédben ünnepli a sajtószabadságot. Az idei márcziusi ünnepen, amelyet az országos kaszinóban rendez az egyesület, márczius 16-ikán, mint legmegbízhatóbb forrásból értesülünk, jelen lesz Széll Kálmán miniszterelnök és az egész kabinet is. És így a magyar kormány az idén ünnepelni fogja a sajtószabadságot. Regisztráljuk a hírt, amelyet bizonyára örömmel fog tudomásul venni Magyarország közvéleménye. Nem mintha valami különös érdeme volna ez aktusban a kormánynak. Mert hisz Magyarország kormánya, a melynek hivatásszerűleg örködnie kell közszabadságunk intézményei fölött és így természetesen látszik, hogy a kormány is résztvesz a sajtószabadság megteremtésének ünnepén. De örvendetes azért, mert ellentétet képez az előbbi kormányokkal, a melyeknek mindenkor az volt a törekvése, hogy a sajtószabadságot nemhogy ünneplés által gyarapítani akarták volna, hanem megakarták nyírni minden lehető és lehetetlen eszközökkel. E szempontból fogja Magyarország közvéleménye üdvözölni a kormány részvételét a sajtószabadság üdvözlésében.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, márczius 10.

Perczel Dezső elnököl. Az elnöki bejelentések után bemutatja Pozsony és Marosvásárhely városok kérvényét a városi fogyasztási adók tárgyában. A kérvények — miután a mai napirendre tüzetelt ki a pénzügyminiszter-

nek törvényjavaslata a városi fogyasztási adók rendezéséről — nem utaltatnak a kérvényi bizottsághoz, hanem a törvényjavaslattal kapcsolatosan fognak tárgyalatni.

Molnár Béla a kérvényi bizottság elnöke indítványozza, hogy az eddigi beérkezett összes e tárgyú kérvények is a javaslattal együtt tárgyalassanak.

A Ház ezt elhatározza.

Szell Kálmán miniszterelnök benyújtja az állami számvevőszéknek az 1898. évi negyedik negyedének tulkiadásairól szóló jelentést, kérényomatását és a zárszmadási bizottsághoz való utasítást.

Megtörténik.

Következik a kiegyezési provizórium folytatólagos tárgyalása.

Az első szónok Halas város érdemes képviselője *Kolozsváry Kiss István*, az önálló vámterület mellett beszél. És pedig a földbirtokos osztály érdekében. Mert hát a közös vámterület drágává teszi az életet. És ezért nem tud a munkás keresetéből megélni. Ezért van agrárszocializmus és azért megy majd tönkre a birtokos osztály.

Az elbukott rendszerről is beszél. Az a fél törvényesség, fél magyar állam, fél szótartás, fél erőszak rendszere.

Ez a rendszer erőszakos halállal mult ki. De azt tartja a néphit, hogy a ki erőszakos halállal mulik ki, az visszajár kísérteti. Vajjon nem-e jön vissza a régi rendszer. Nem azért kérde, mintha félne. A halászok nem félnek. (Nagy derűtség.) Kétszer megküzdöttek ezzel a rendszerrel. Először azonban úgy jártak, mint a spanyolok, gyöngye volt a flottájuk, elbuktak. (Nagy derűtség.) De másodszor osztán kiálltak igazi páncélos fregattával. (Nagy derűtség.)

Halas tehát nem fél a régi rendszertől. De azért mégis jó volna óvintézkedésekről gondoskodni.

Arról van szó, hogy *Khinában* a monarchia gyarmatosítani akar. A surjabőru emberek ravasz és ügyes emberek. *Bánffy Dezső* is ügyes és ravasz ember. Küldjék el *Bánffy* *Khinába* — nagykövetnek. (Zajos derűtség.) Később teszedelmesen emlékszik meg a mezőgazdaság bajairól és kimutatja, hogy nem templomokra van szükség hanem magtárakra. Nem fogadja el a törvényjavaslatot. Csatlakozik *Kossuth* Ferencz javaslatához.

Következett a szavazás. A Ház nagy többséggel általánosságban elfogadja a törvényjavaslatot és elveti *Kossuth* határozati javaslatát.

A részletes tárgyalásnál nem volt vita.

Következett a *horváth* kiegyezés beczikelyezéséről szóló törvényjavaslat, melyet ugy általánosságban, mint részleteiben vita nélkül fogadott el a Ház.

És ezzel a mai napirend negyedik tárgya: *A magyarországi városok és községek fogyasztási-*

tási-adó természetü jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása következett.

A javaslatot az előadói székől *Pulszky* Ágost ajánlja elfogadásra.

Komjáthy Béla beszél a javaslatról. Csatlódott abban, hogy a kormány a mostani javaslattal az adórendszerben üdvös változást fog előidézni. A fogyasztási adó rohamos emelkedéséről beszél és felhossa, hogy amíg 1868-ben 12 millió 695 ezer forintot fizettünk ilyen címen, addig ezidő szerint 83 millióra rug ez az összeg. Ugy ő, mint párja is a kormány adóügyi politikáját helytelenítette. A fogyasztási adó nem a gazdagot, hanem föltétlenül a szegény népet sújtja és mégis az adóügyi politikában éppen ennek az adónemnek a szedésére helyezi a kormány a fősúlyt. A pénzügyminiszter támogatja azért, mert ennek a fogyasztási adótételek megállapításánál nem volt érzéke az adózandó áru értékére.

A fogyasztási adózik értéke nincsen összehangban az adótétellel. Az és az *Engelbor* között a pénzügyminiszter szerint nincs különbség. (Derűtség.)

A városok és községek viszonyát a fogyasztási adóval szemben fejtegeti és rámutat arra, hogy ezekre már nagyobb teher nem róható.

Ekkor történt, hogy több képviselő a jobb ajtón keresztül sietve lépett a terembe. Mindenki feljök nézett és azt hitte, hogy a folyosón történt valami. Pedig csak az esett meg, hogy az elnök a folyosóra szóló villamos csengettű gombját nyomta meg és a künn levő jobbpartiakt azt hive szavazásról van szó, behrohantak.

E kis intermezzó után *Komjáthy* kijelenti, hogy a javaslatot elfogadja.

Lukács pénzügyminiszter válaszol *Komjáthy*-nak. Az adóreformot általában érinti és azt mondja, hogy annak bővebb taglalására most még nincs itt az idő. A városok és községek pótdadó kivétési jogáról beszél. Neki az volt evvel a javaslattal a célja, hogy a rendszertelenséget megszüntesse és az adókivételnek bizonyos korlátokat szabjon. A mióta pénzügyminiszternek van szerencsém lenni . . .

— *És nekünk szerencsétlenségünk* — szól közbe *Zmeskál Zoltán*.

Lukács: azóta soha nem törekedtem oda, hogy az adót emeljem. Azon kifogás ellen, hogy ez a javaslat discrecionalis jellegű a kormány kezében, azt visszautasítja. Arra kéri a Házat, hogy a törvényjavaslatot fogadja el, mert ez nagyon szükséges a városok és községek érdekében.

A Ház többsége a javaslatot általánosságban elfogadja és a részletes tárgyalásra tér át.

Lukács pénzügyminiszter jelenti, hogy a javaslatban a terminusokat kell megváltoztatni.

De nem alatta, hanem felette, egyuttal egy fényes sáv vetődik oda a lépcsőkre.

— No szépen csinálod megint *Friczi*, mondhatom! — szólal meg egy siránkozó nő hang. — Még be se csuktam a szememet, pedig már egy óra! Ugyan gyere már az Istenért! Hol vagy ennyi ideig?

Lüdenscheidt meg sem mocczant. Sötétben volt és odalapult szorosán a falhoz. Homlokáról csak úgy csurgott az izzadság. Száját összeszorította, nehogy meghallják, hogy mit vacognak a fogai.

— *Fritz*, mit jelentsen ez? — kezdé újra a nő, míg a szegény titkár jobb szeretett volna leugrani a magasból. S azután alatta is felnyilt az ajtó és alatta is megszendült egy izgatott női hang:

— Mi baj van, *Hasselblatt* asszony?

— Én nem tudom, — hangzott a vontott válasz — úgy hallottam, mintha a férjem jött volna meg az imént.

— Én is az uramat várom. Hát az Öné is oda szokott tekergei?

Mély sóhajtás hallatszott.

— Oh Istenem! Tudja *Jürgensen* asszony, ő maga páratlan jó ember, de a kollegák, a kollegák! *Friczi* mond, te vagy-e, vagy sem?

Lüdenscheidt *János* elfojtotta a lélekzetét és pár másodpercig néma csend volt a házban.

— Különös — szólalt meg újra a felső

hang — esküt tettem volna rá, hogy valaki feljött a lépcsőkön.

— Én is úgy vagyok vele. Azt hittem, az én uram érkezett haza — hangzott alulról. — *Kegyed* bizonyára kinézett már az ajtón?

— Isten ments, *Jürgensen*! Ennyire nem merek! Itt vagyok a küszöb előtt magam elé huzva a biztonsági lánczot.

— Ezt én is magam elé akasztottam. Én is tudok még vigyázni egy kicsit a bőrömre!

— Látja *Kegyed* a kanyarodót?

— Már mint én? Csak nem gondolja . . .

Az előbbi hang el kezdett reszketni, hasonlókép azé is, a ki felülről válaszolt.

— Valaki feljött, az az egy bizonyos! Az én uram nem csinál ilyen ostobaságokat!

— *Hasselblatt* ur! — sipított felfele *Jürgensen* asszony — ha Ön van itt, úgy menjen szép csendesen fel. Ha pedig úgy teleszitta volna magát, hogy már menai sem tud, akkor legalább szóljon valamit nekünk. Akarja, hogy segítsük Önt? No mondja, *Hasselblatt* ur!

Lüdenscheidt *János* nem mocczant volna egy félvilágért sem a helyéről. Fent és lent pedig behuzták az ajtókat s csak gyenge fény-sugár szűrődött ki azokon a lépcsőkre.

Kis idő mulva újra megszólalt az előbbi hang odafenn:

— Ugyan nézzen szét egy kicsit odakünn *Hasselblatt* né! Hátha guta ütötte meg az urát?

De Hasselblatt né megértette a czélzást és egyszerre felfortyant:

— Az olyan embert, mint az én uram, nem érheti a guta. Ő fiatal és egészséges. Neki a bor sem árt annyira, mint *Jürgensen* urnak. Mindig józan fővel szokott hazajönni.

— Ugy hát azt hiszi tán, hogy *Jürgensen* rejtőzik odafent — vágott közbe a harmadik emelet. — Ezt kikérem magamnak!

— Talán rosszul számlálta *Jürgensen* ur a lépcsőket s most előttünk szegyenkezik.

— Én pedig mondhatom *kegyed*nek, hogy ilyesmi vele meg nem esik.

— De ki lehet hát a lépcsőkön? Tán csak . . .

— Ha nem a *kegyed* ura, akkor valami betörő! . . .

— Szent Isten! . . . Mi lesz velünk? *Jürgensen* ur! . . .

— *Hasselblatt* ur!

Lüdenscheidt *János* hallgatott s még jobban oda lapult a falhoz.

— Ez sem nem az én uram, sem nem a *kegyed*! — Jelentette ki végül határozottan *Jürgensen* né. Ha meg részeg ember heverne itt a lépcsőkön, akkor legalább hebegne valamit, vagy sóhajtozna. Itt tehát nincs rendben valami! Maradjon csak *kegyed* *Hasselblatt* né az ajtójánál és vigyázzon! Én is itt maradok. Kezében van a revolvere nemde?

Hasselblatt né ezuttal nem vette észre a

e szerint a 2. szakasznál 1899. évi január 1 helyett, július 1 teendő.

Radocza János szintén a második szakasznál szólalt fel és indítványozza, hogy a II-ik szakaszban az »*ügynevezett közelevám*« kifejezés mellé Budapestre nézve »*városivám*« jelzés tétessék. A Ház ezt a módosítást elfogadja.

A 3. §-nál Pulszky Agost indítványozza, hogy június 1 helyett, mindenütt július 1 tétessék. A Ház ehhez is hozzájárul és változatlanul elfogadja a 4-ik szakaszt.

Az 5-ik szakasznál Radocza János több rendbeli módosítást ajánl, melyet a Ház elfogad.

A 6-ik szakasz változatlanul megy keresztül, ugyan így a 7-ik is.

A 8-ik szakasznál Pulszky Agost 1899. június 1 helyett július 1-et ajánl beiktatni. Azt a módosítást és a 9-ik szakaszt is elfogadják.

Erre Pulszky azt ajánlja, hogy az erre a törvényjavaslatra beérkezett felirattal helyeztesse el a Ház az irattárba. Ez megtörténik és következik a zárszámadás-vizsgáló bizottsági jelentés, az 1897. évi állami zárszámadásról, valamint az alduai-Vaskapu-szabályozás 1897. évi zárszámadásairól.

A Ház tudomásul veszi és elnök a legközelebbi ülés napirendjére tesz előterjesztést. E szerint a képviselőház legközelebb ülészik és tárgyal a mai három törvényjavaslat harmadszori olvasását és az 1897. évi állami költségvetés általános tárgyalását tűzi ki.

Az ülés d. u. I órákor ért véget.

A városok és községek fogyasztási adó-szerű jövedelmeinek rendezése.

E javaslat, mint alant látni is lehet, még a múlt év novemberében lett benyújtva, de annak tárgyalását mint annyi sok másnak, az obstrukció megakasztotta.

Egy időben, éppen midőn az obstrukció heveségére nézve a tetőpontját érte el, a kormánypárt e javaslatra mutatott rá, mint amely fontos érdeke a vidéki városoknak, hogy az 1899 év elejével törvényerővé válják, de ezt az obstrukció megakadályozta. B a r a b á s Béla orsz. gy. képviselő ekkor azon indítványt tette, hogy e javaslatot vegyék tárgyalás alá s azt az ellenzék minden nagyobb vita nélkül átengedi. Ez azonban csak most következett be. A pénzügyi bizottság jelentését vázlatosan itt adjuk:

A *pénzügyi bizottság jelentése* a magyarországi városok és községek fogyasztási adó természetű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyában.

A fogyasztási adó tárgyában hozott újabb törvények, nevezetesen az 1898: XVI. és XVII. törvények, továbbá a tervbe vett további intézkedések, a városoktól és községektől a fogyasztási adók ezimén nyert jövedelmet elvonják. Minthogy pedig e miatt ezek főleg három irányban szenvednek kárt; mert először: némely városok és községek elesnek az italmérsi jövedék tiszta jövedelmében az 1888: XXXV. törvényzikk 69. §-a értelmében való részesedéstől; másodsor: a legtöbb város elesik a fogyasztási adók után szedett pótlékoktól; harmadsor: sok város és község a megszüntetendő adók beszedési jogának megváltásából eredő haszontól, — úgy ezen károk kárpótlásáról, mint általában a községi pénzügyeknek e téren való biztosításáról, törvényhozási és kormányzati uton kell gondoskodni.

E törvényjavaslat ezzel a feladattal foglalkozik és így első ízben indít — habár csak ideiglenes és részleges — állami actiót, a községi háztartás rendezésére. — Maga az eszme nagyon üdvös és bár tervszerűen és szervesen, egész terjedelmében csak a közigazgatási- és adóreformmal kapcsolatosan oldható meg, de e töredékes és ideiglenes formájában is kifejezi azt a magas feladatot és kötelezettséget, melylyel az állam a községi háztartásnak nemcsak ellenőrzése, de fejlesztése iránt is tartozik; mert a polgárok teherviselése és annak arányai állami érdekeket érintenek és az önkormányzati, valamint átruházott állami feladatok teljesíthetése, a községek pénzügyi helyzetének állami szempontból is fontos mibenlététől és fejlődésétől függ.

A szűkre szabott feladatot a törvényjavaslat úgy oldja meg, hogy az italmérsi jövedék ezimén elmaradó részesedését három évi állag alapján az állampénztárból kárpótlást nyújt; a régi pótlékok ezimén való megrövidítést a bor- és husadóra 20, illetőleg 25 százalékig menő pótlék engedélyezhetőségével és a szeszre hektoliterenkint 10 fillérig menő adó kivételével helyettesíti; — a fogyasztási adók megváltásából való hasznot pedig az által téríti meg, hogy ha az illető város bebizonyítja hiteles számadásaival, hogy a fentemlített fogyasztási adópótlékok szigorú alkalmazása *daczára sem éri el, az e címeken eddig az utóbbi három évben élvezett jövedelmet, ennek maximumáig, az államkincstárból megfelelő kárpótlást nyerne.*

Látszik e rendszabályokból, hogy a pillanatnyi szükségnek kívánunk megfelelni; és ezt a célt — valószínűleg el is éri. Nem lehet ugyan a törvényjavaslat jelenlegi szerkezeténél és az abban letett alapelveknél fogva annak az eszmének érvényt szerezni, hogy a városok nem csak kárpótolva legyenek, — hanem mi kivihetetlen lett volna — a fentemlített állami fogyasztási adók jövedelmének fejlődésében is részesüljenek; de hogy a különben is ideiglenes természetű rendszabály a jövő alakulásait el ne vágja és annak hatásából szerzett tapasztalatokat, határozott határidőn belül fel lehes-

sen használni, az egész törvényjavaslatnak csak **3 évi érvényt kívánunk adni**, mihez a t. pénzügyminiszter, a kormány nevében, hozzájárult és azt a 8. §-ban kifejezésre is juttattuk. Addig a városok a fenti kárpótlással is ki lesznek elégitve.

A pótlékok alkalmazása facultatív, csak az alkalmazásuk esetén szem előtt tartandó korlát van, a törvényjavaslatban magasabb pénzügyi és forgalmi szempontból megszabva. De ha valamely város, akár forgalmi, akár fogyasztási, akár teher, viselési szempontból azokat alkalmazni nem akarja, nem lesz reá kötelezve; csakhogy természetesen akkor nem veheti igénybe az államtól az oly jövedelem pótlását, melyet magának teremteni szükségesnek nem tartott. Mig viszont, habár a törvényjavaslat egyik alapeszméje az, hogy a söradóra községi pótlékokat nem enged, mert ez iparunk nagyon meg van terhelve és így tovább, habár csak községi, helyi teher is fejlődését, sőt talán megélhetését veszélyeztetné.

A törvényjavaslat 3. §-ában kimondtuk, hogy ahol egyes czikkekre, a törvényjavaslatban megszabott pótléknál eddig nagyobb volt alkalmazva, ennek további szedhetése ne csak a szeszre, de a husra és borra is fenmaradhat; mert különben az illető városok pénzügyi zavarba jönnének. Második módosításuk ugyane §-ban annak kimondása, hogy az állam által adómentesen hagyott égetett szesz folyadékok után községi pótlékokat nem szabad szedni.

Azonban még egy lényeges intézkedéssel egészítettük ki, a pénzügyminiszter ur indítványára, a törvényjavaslatot. Ugyanis a 7. §-nak végére felvettük a községek adómegváltásának kötelező házi kezelését és annak kimondását, hogy a boritaladó és husfogyasztási adónak a község által való hasznosításra vétele esetére, ezeknek albrétbe adás esakis nyilvános árverés útján engedhető meg.

Városi közgyűlés.

— II. nap. —

Mint már megszoktuk, a városi közgyűlés második napján nagyon megcsappant a bizottsági tagok érdeklődése. Alig volt 20 városatyja jelen s a tisztviselők voltak a »döntők«.

Pedig elég fontos ügy várt még elintézésre. Némelyiknél nagyobb vita fejlődött ki.

Bertsey György dicséretes buzgalommal igyekezett a tüzelraktanyánál károsodott helybeli iparosok érdekeit védeni.

Az ügyet kiadták a jogügyi bizottságnak, így is helyes, de még egyszerűbben is ellehetett volna intézni ezt a dolgot.

A tanács le akart mondani a késelemért fizetendő büntetésről a laktanya vállalkozóival szemben. Ne engedjenek el egy krajczárt sem s

ez, ha egész éjjel kimaradna? Es újra összehozta a kezét s úgy könyörgött a kapitánynak.

— Kapitány ur! Nő ember vagyok. Megígértem a feleségemnek, hogy tizenkettőre otthon leszek. Pont féltizenkettőre itt is voltam a kapuban. Mit fog most rólam gondolni a feleségem?

A kapitányt elkezdte a dolog mulattatni. Olyan dühös arcot vágott, amelyet csak tudott s azután keményen rámondott áldozatára.

— Mit? Mit törődöm én a maga feleségével!

Most azonban Gieseckené is nekibátorodott és közbe vágott:

— Vili! — szólott csaknem lelkesülten. — Hisz ez páratlan egy eset! A férfi, akinek ugy a szivén fekszik a hazamenetele csakugyan nem lehet gonosz ember. Ezt nem lehet a rendőrségre kisérni. Bocsásd őt vissza a feleségéhez! Erre aztán Jurgensenné és Hasselblattné is könyörgésre fogták a dolgot. Csodálkozón tekintve Lüdenscheid Jánosra és esdeklőleg nézve a kapitány felé.

— Ugyan legyen olyan jó eressze ezt az urat vissza a feleségéhez. Egy ilyen ember megérdemli, hogy vele kivételt tegyenek.

A kapitány még egyszer összehozta jó marcialisan szemöldökét s aztán megkérdezte az egész testében remegő jövevénytől, hogy tud-e neki valami igazoló iratot előmutatni. Lüdenscheid Jánosnak erre ismét visszatért a bátorsága s legott előhuzta egész tartalmát a zseb-

czélzást és pityeregve felelte, hogy neki nincs revolvere, sőt lőni sem tud.

— Sebaj! Szólt amaz hősiesen. — Felfelel nem menekülhet s az Ön láncza is erős ugy-e? No jól! És most várj te gazficzkó. Ha még egyet lépsz, ugy lövök!

Újra csend. Egyszerre csak Hassenblattné így szól:

— Jürgensenné! Nem jobb volna, ha kegyed bemenne és a padlón kopogtatna? Hátha itthon van Giesecke kapitány! . . .

E pillanatban megint nyikorgott egy ajtó s a második emeletről lekiáltott egy erős férfi hang:

— Mi történik odafent? Kinek van baja én velem?

— Lüdenscheidt Jánosnak nem lehetett többé kitérnie. Meg volt fogva.

— Én nem vagyok betörő, kapitány ur — szólalt meg akadozva — eressen le kérem!

Együttal lejjebb dőczögött a lépcsőn, a kapitány azonban, ki időközben feljött a harmadik emeletre, rászögezte revolverét és így vezényelt:

— Állj, vagy lövök!

Most Gieseckené is megjelent szobalányával a folyosón és egyszerre négy nő szájából hangzott el a három emeleten e szó:

— Szent Isten! Nagy Isten!

A kapitány kezéből csakhamar lehanyatlott a fegyver: elfogta a nevetés. Soha életében nem látott még szánalmasabb alakot Lüden-

scheidt Jánosnál. Magasra felnyurgult, nyárspolgáris kinézésű, becsületes és ártatlanképű ember volt ő s arany szemüveget viselt. És ez az ember, a kire még egy rendőrtiszt sem tudott gyanakodni, ott állott a ház népe előtt roskadozó lábakkal, vaczogó fogakkal és összekulesított kezekkel! Nem, ez nem lehet betörője a bankárnak semmi áron sem!

— Micsoda galibát csinál Ön itt? — kérde a rendőrtiszt s újból elkezdett nevetni. Talán holmi bizalmas história?

Lüdenscheidt János egy mélyet lélekzett és azután nagy nehezen kinyögte, hogy mit akart. Ezalatt a lent és fent lakó nők közelebb jöttek. Giesecke nevetése visszaadta a bátorságukat, a bizalmas história emlegetése ellenben újra izgalomba hozta őket.

— Vajjon csakugyan Hasselblattné lenne? — okoskodott Jürgensenné asszony — Viszont Hasselblattnének és ez járt az eszébe: »No lám! Hát mégis Jurgensenné?« Mig Gieseckené azon tanakodott, hogy a két dáma közül melyik marad most a hiárban s egyikről a másira röpkködött a gunyos tekintete.

E közben a kapitány vállait vonogatta, jobbra balra bólintgatott és homlokát ránczba szedte. Majd így szólott:

— Hihetem is, nem is! Maga barátom bejön velem szépen a rendőrségre. Hogy aztán mi lesz tovább, azt majd meglátjuk holnap!

Ez egy újabb csapás volt Lüdenscheidt Jánosra. Képzetele nevéhez szált: mit mondana

a város kárpótolhatja ez összegből a helyi iparosokat, sőt még a házi pénztárnak is marad.

Elfogadták a III. aljegyzői állás rendszerezését. Ennek a során merült fel, hogy jó lenne, ha a polgármester a választásoknál előre közölné, hogy kit óhajt a megüresedett tisztviselői állásokba. — A törvényhatóság aztán majd választana — mást.

A Balogh Döme indítványánál fejlődött ki éles, személyeskedő vita, amin a jobb érzésű városatyák megbotránkoztak. Ha így haladunk, könnyen megüsmérkedhetünk a városatyák régi és legrégebbi elődjének az életével, egész rokonságának a benső családi viszonyaival. Pedig erre egyetlen jóízű ember sem kíváncsi...

A közgyűlés lefolyása következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Hoványi Gyula, dr. Konrád Márk, Beczkay Lajos, Bertsey György, ifj. Cser János, dr. Hoványi Géza, dr. Sarkadi Lajos, Gábel Jakab, dr. Kurländer Ede, dr. Moskovits József, Serényi Gusztáv, Balogh Döme, ifj. Kohn Sámuel, Mandel Adolf, Nyíry György, Papp György, Pekanovics Imre, Steiner M. Albert, Bulyovszky József, Rác Mihály, Istvánffy István, Szűts Dezső, ifj. Rimler Károly, Komlóssy József, Bordé Ferencz, Dus László, dr. Gram Károly, Sztarill János, Busch Dávid, Jablonszky Emil, Ragány János, Szűts Géza, Szűts István.

Beöthy László dr. főispán-elnök megnyitotta az ülést, mire megkezdtek a tegnapi elintézetlenül maradt ügyek tárgyalását.

A tüzelaktanya leszámolója.

A tanács nem tudott elszámolni a tüzelaktanya építvállalkozóival, minthogy a cég túlkövetelésekkel lépett fel. Azt ajánlta a tanács, hogy fizesse ki a város a hátralékos 51576 forintot az esetben, ha a cég kielégíti a nagyvárad iparosokat és eláll a túlköveteléseitől. A vállalkozók azonban nem nyugosznak ebbe bele. Most azt javasolja a tanács, hogy a letiltott járandóságot a bíróságnál deponálják.

Ragány János azt hiszi, hogy a hiányzó munkák pótlására van a 7800 forint. A fennmaradó összeg teendő letétbe.

Bertsey György kifejti, hogy az építkezésnél a nagyvárad iparosok is érdekelve vannak sebből a szempontból szól a tárgyhöz. Örven detesen vette tudomásul, hogy a főszámvevő az ő jelenlétében fogja rendezni az iparosok számláit. Azt hiszi, hogy jogos a pénz visszatartása addig, míg az iparosok ki nem lesznek elégitve. Most arról értesül, hogy a t. főügyész indit-

tárcajában. A szerződött bizonyítvány, a jelentkező cézduka, a névjegyek és egyéb levelek meggyőzték a kapitányt a felől, hogy Ludenscheidt János titkár az a szerencsétlen aki előtte áll.

— No, ha így van, akkor pakolja ön össze a holmiját — mondá végül mosolyogva — és menjen vissza a feleségéhez. Minna nyisson ajtót ezen ur előtt. Kedves hölgyeim, volt szerencsém! — — —

És nevetve hajolt meg Hasselblattné és Jürgensenné előtt, míg Ludenscheidt pár bocsánatkérő és hálás elhebegése után a lány nyomában lecsoszogott a lépcsőn.

A háziak a kis intermezzó után visszavonultak szobáikba. A csend azonban még ezután egyhamar helyre sem állott a házban. Először Gieseckéné asszony állította a férje elé Ludenscheidt, mint a férjek eszményképét; majd Hasselblatt ur érkezett haza, mire Hasselblatt asszony kezdte ünnepelni ezt a ritka ideált; végre pedig Jürgensen uramnak kellett végighallgatni egy hosszas szónoklatot, mely a dicső férfierdeméit méltatta, aki még a rendőrség színe előtt sem felejtkezett meg a nevének tett ígéretéről, hogy éjfélkor odahaza leend. Ezen diadalairól máig sincs ugyan sejtelve a jó Ludenscheidt Jánosnak, éjjeli nevezetes kalandjainak nyomait azonban még ma is olyan élénken érzé tagjain, hogy most már igazán nevezhető a férjek ideáljának, mert azóta női engedély nélkül át nem lépi többé este a küszöböt.

ványa folytán ez nem így fog történni. Jogászai tévedést lát az ügyész javaslatában s indítványozza, hogy addig tartásuk letétben a pénzt, míg a helybeli iparosok végleg ki nem elégitetnek.

Bordé Ferencz fejtegeti a tanács álláspontját, melyet az ügyész javaslata alapján foglalt sl.

Komlóssy József azt ajánlja, hogy az egész összeget tegyék át a bírósághoz.

Ragány János felszólalása után dr. Bulyovszky József méltányosnak találja Bertsey György indítványát s ahhoz hozzájárul.

Bertsey György ismételtlen kéri indítványának elfogadását.

Elnök helyesnek tartja Bertsey álláspontját, s ajánlja, hogy tegyék át a kérdést a jogügyi bizottsághoz.

Az ügyet a közgyűlés határozata folytán áttesszik a jogügyi bizottsághoz.

Molnár Béla öröksége.

Molnár (Guttman) Béla egyességi ajánlatot adott be a városhoz, kérve, hogy az árvaszék mulasztása miatt elvesztett 5000 forintnyi biztosítási díját fizessék ki, s ez esetben eláll a kamatoktól. A főügyész indítványára s a gyám-törvény értelmében, de meg azért is mert az árvaszék nem okozható a kárért, elutasító javaslattal terjesztette be a tanács Molnár ajánlatát.

A tanács javaslatát egyhangulag elfogadták.

A számonkérőszék megalakítása.

A tanács javaslatára Hlatky Endrét és Sipos Árpád drt egyhangulag megválasztották e számonkérőszék tagjává.

A III. aljegyzői állás.

A közigazgatási szaknál felhalmozott teendők miatt egy újabb aljegyzői állás szervezése vált szükségessé. Az aljegyző a gazdasági tanácsos mellett lenne alkalmazva. Ezzel egyidejűleg Bordé Ferencz adóügyi tanácsos fogalmazót kér kiegészítő erő gyanánt. A tanács ajánlja az állás rendszerezését, olyképp, hogy 1000 forintban állapítsák meg az aljegyző fizetését egy közigazgatási gyakornoki és egy fogalmazói állás beszüntetésével.

Bertsey György ajánlja a tanácsi javaslat elfogadását, de a multa tekintettel indítványozza — minthogy fontos a városra, hogy ki, milyen ember foglalja el a tisztviselői széket, — tegyék uzassá, hogy az ilyen állás betöltéseket megelőzőleg hívjon egybe értekezletet a polgármester, hogy a protekció kiküszöböltesse.

Gábel Jakab azt hiszi, hogy a bizottság tagjai tisztában vannak avval, hogy kit választanak meg. Helyesnek tartja előtte szóló indítványát, de azt a gyakorlatot minden irányban terjesszék ki, ne csak épp a választások előtt tartanának értekezletet. Az a vélekedése, az állás rendszerezésével költségzaporodás áll be, s így az a kérdés: akarja-e a bizottság újabb kiadással terhelni a város költségvetését.

Bulyovszky József dr. sok megszívlelnivalót talál Bertsey indítványában. Már volt egy terve s közölte is, hogy tudniillik fővárosi mintára egy városi egyletet kellene alakítani. De arról győződött meg, hogy ez nem vezet célhoz. Jövőben gondoskodni fog, hogy a választások előtt informálja a bizottsági tagokat. Gábel Jakab felszólalására válaszolva megnyugtató kijelentést tesz, majd hivatkozik példákra, hogy a tisztviselőket igen gyakran díjnyokkal helyettesítik. Elfogadásra ajánlja a tanács javaslatát.

Beczkay Lajosnak aggodalmi vannak, hogy az új állás rendszerezése terheli a város büdzsáját. Nem tartja szükségesnek, hogy a tisztikart oly rohamosan szaporítsák. Ajánlja, hogy a kérdést most vegyék le a napirendről.

Ragány János megnyugtatója a szót, hogy az állás rendszerezése nem áll kapcsolatban a költségvetéssel, sőt két állás beszüntetése folytán költségmegtakarítással jár. Ajánlja a tanács javaslatát.

Bertsey György hivatkozott Gábel szavaira. Említést tett az alsó és felső nyomásról, s kifejezése élénk derűtséget keltettek.

Beczkay Lajos szólalt még föl s vissza-

vonta halasztó indítványát, mire elnök kihirdette, hogy a közgyűlés elfogadja a tanács javaslatát.

*

Győr városa a vidéki városok erkölcsi színvonalának emelése, anyagi érdekeik előmozdítása ügyében tartandó kongresszus érdekében szólította fel Nagyvárad városát.

A tanács javasolja, hogy a felvetett eszmét a törvényhatóság pártolja, mondja ki hogy részt vesz a kongresszuson s a részvételre nézve a polgármester intézkedjék.

A tanács javaslatát elfogadták.

A pásztorokról alkotott szabályrendelet szintén elfogadták.

A Berettyó vízszabályozó társulat előterjesztést tett a miniszterhez, hogy Nagyváradon kultur-mérnöki hivatalt állítson fel. A társulat átiratában felkérte Nagyvárad városát, hogy hasonló értelemben írjon fel a miniszterhez.

A város feliratot intéz a kultur-mérnöki hivatal létesítéseért.

A városi tanács előterjesztést tett, hogy a Széchenyi szállodát további 6 évre özv. Juliennek adják bérbe, azon kikötéssel, hogy fizeti az eddigi bérösszeget felül az állami és városi adót, továbbá még a bérösszeg 2%-át a tatarozás fejében. Az esetre, ha az épület eladását mondaná ki a város, 1 évi felmondással előbb is megszűnik a bérlet.

Dr. Hoványi Géza pártolja a bérlet meghosszabbítását, annál inkább, mert ez a legjobban jövedelmező épülete a városnak.

A tanács előterjesztését a közgyűlés elfogadta.

A régi hegyőrök nyugdíj iránti felebbezését elutasították.

Varga és Gütek vállalkozóknak az emésztő-gödrök tisztítására az engedélyt — a tanács 3 évre szóló javaslatával szemben — 1 évre adták meg.

Elfogadták a következő szerződéseket:

az ör-utcai iskola megvételére,

Somogyi Károly és társai földbérletére,

Silbe mann Ignácznak a hirdetési táblákra,

Nagy Károlynak földbérlet átruházására,

Tóth Jenő és társának telepátruházására.

Bölony Józsefnek a járványkórház telkére vonatkozó szerződését.

A szünügyi bizottság jegyzőkönyvét a társulat tagjainak névsorára vonatkozólag, tudomásul vették.

Az adó felszólamlási bizottságban dr. Sipos Árpádot rendes és Hillinger Lipótot póttagnak beválasztották.

Rimler Károly főkapitánynak 6 heti szabadság időt engedélyeztek.

Ezzel kapcsolatban fölemlítette dr. Moskovits József, hogy a polgármester terjeszsen be javaslatot az I. rendőr alkaptányi állás helyett egy rendőrtanácsosi állás szervezésére.

Dr. Bulyovszky József csak az új büntető perrendtartás életbeléptetésekor látja ennek szükségét, addig felesleges.

A vámszedés ellenőrzése.

Hosszas, szenvedélyes, a személykedésig fajult vita keletkezett ezután.

A tanács előterjesztette Balogh Döme indítványát, hogy az érvényben levő szabályrendeletnek megfelelőleg a törvényhatóság egy öttagú bizottságot alakítson a vámszedések kezelésének ellenőrzésére. Ez a bizottság vizsgálja meg a vámnál elkövetett szabálytalanságokat.

A tanács javasolja, hogy tekintettel miszerint az új vámszabályzat jelenleg a miniszternél van jóváhagyás végett, addig ne alakítsák meg a bizottságot, míg ez le nem jön.

Balogh Döme nem fogadja el a tanács javaslatát. Mióta Missurai nincs a vámnál, 20,000 frttal kevesebb jön be évenként. Majd felemlíti, a leköszönt vámellenőr sok visszaélést tapasztalt, ezeket szigorúan meg kell vizsgálni. Ha a bizottságot nem alakítják meg, felebbezéséhez mellékelni a visszaélésekre vonatkozó okmányokat.

Dr. Bulyovszky József a feljelentett visszaéléseknél csak egy esetben talált kisebb hibát. Különbben helyesli, hogy az ellenőrző bizottságot megválasszák, de a jövő havi ülésen.

Bordé Ferencz addig szükségtelennek

tartja a bizottságot, míg az új szabályzat le nem érkezik a minisztertől.

Ragány Jánosnak nincs kifogása, ha a jövő hóban megválasztják a bizottságot.

Ezután dr. **Moskovits** József élesen támadta Balogh Dömét, amiért folyton gyanúsítja a kezelőket.

Balogh Döme személyes kérdésben szintén élesen válaszolt.

Dr. **Hoványi** Géza nem helyesli, hogy ilyen mederbe terelték a vitát. A bizottságot meg kell alakítani, mert a szabályrendelet előírja. Válasszák meg a jövő havi közgyűlésen.

A közgyűlés mellőzte a tanács javaslatát a bizottság megalakítását a jövő gyűlésre tűzte ki.

Ezzel a tárgysorozat kimerítve lévén, a közgyűlés véget ért.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Márczius 11. A sakkör igazgató tanácsának ülése a sakkörben d. u. 5 órakor.

Márczius 11. Nemzeti Szövetség igazgatóság ülése d. u. 5 ó. az iparkamara helyiségében.

Márczius 19. A hegyközség közgyűlése a városházán d. e. 11 órakor.

* **A szegedi képzőművészeti kiállítás.** A szegedi képzőművészeti egyesület, mely rövid két hónap alatt 550 tagot toborzott zászlaja alá, élére állott annak a mozgalomnak, mely a magyar művészetnek istápolása és felvirágoztatása érdekében indult meg és a vidéki, hasonló egyesületek között elsőnek rendez képzőművészeti kiállítást. Eddig mintegy 250 képet jelentettek be kiállításra. A tárlatot melyet a kulturpalotában helyeztek el, holnap márczius 11-én mutatják be a sajtó képviselőinek. A megnyitási ünnepélyre alkalmasint *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter is lentazik Szegedre.

* **Szódavíz adó 2 kr.** Nagyvárad város közgyűlése elhatározta, hogy az eddigi 1 kr. szikvizadót 2 krra emeli fel s az eddigi bérletnek adja ki az adóbeszedés jogát az eddigi 6000 frt helyett évi 9000 frt bérért. A közgyűlésen ezen határozat ellen *Váli* József szikvizgyáros és dr. *Kazay* Kálmán törvényhatósági tag felebbeszédést adtak be. A belügyminiszter a felebbeszédések elutasítása mellett a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

* **Utólagos belügyminiszteri rendelet.** Szatmár városának jogos igényei voltak a *Majláth*-féle 300 ezer forintos alapítványra s elhatározott dolog volt, hogy az alapítványban Szatmár városa fog részesedni. Jött azonban Perczel Dezső volt belügyminiszteri rendelete, mely az alapítványt a *Király-Helmeczen* fennálló hasonszenvi kórháznak juttatta oda. A legnevezetesebb a dologban az, hogy a belügyminiszternek rendelete február hó 26-án kelt azon a napon, a mikor a király az új kabinettet kinevezte. Kérdés tehát, hogy Perczel Dezső miféle jogezimen bocsáthatott ki rendeletet akkor, mikor már nem volt miniszter? A város, mint értesülünk, perelni fog.

* **Országos tornaversenyek.** Az évente szokásos kerületi tornaversenyek megtartása iránt az idén még nem történt intézkedés s így a tornatanárok és növendékeik is a legnagyobb zavarban vannak, hogy készüljenek-e a versenyekre, vagy sem? A napokban küldöttség fog tisztelegni dr. *Hóman* Ottó miniszteri tanácsosnál a közoktatásügyi miniszteriumban és fölkéri őt, hogy a versenyek ügyében intézkedjék.

* **Recht Ignác halála.** Egy derék polgár: *Recht* Ignác nyug. rendőr alkapitány váratlan elhunytáról részvétellel értesülünk. A gyászeset legközelebből sujtja nejét: *Recht*né Bauer Zsófiát, községi polgári leányiskolánk köztisztelőnek örvendő igazgatónőjét s gyermekeit, *Recht* Sándor zeneművészt, továbbá *Szűts* Izsó ipariskolai igazgató családját. Nagy gyásza van az önkéntes tűzoltó-egyletnek, amelynek 30 éven át volt buzgó, fáradhatatlan tagja. A derék természetű, egészséges férfi hosszú ideig szolgált mint alkapitány a városi rendőrségnél s 1890 ben

vonult nyugdíjba. Legutóbb a kerületi betegsegélyező egyesület pénztárnoki tisztét töltötte be. Gyermekei a leggondosabb családapát vesztették, aki fáradhatatlan és bőkezű volt, csak hogy minél jobban kiképeztesse gyermekeit. Ravatalát nagy kiterjedt család fájdalommal veszi körül. Még pár nap előtt az életerős férfi hivatását teljesítette. A mostani bizonytalan időjárásban meghült s tüdőgyulladásba esett, mely oly hamar szétrombolta az életerőt. Tegnap délután 1 órakor meghalt. A gyászlobogót kiktűzték a tűzoltó őrtanyán, a rendőrségen, a kerületi betegsegélyező pénztár hivatalakál. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz Kálvária-utcai házától. — A tűzoltó-egylet a következő gyászjelentést adta ki:

Fájdalmas szívvel tudjuk, hogy feledhetetlen bajtársunk, egyesületünk szertárnoka és az alapítástól fogva 33 éven át működő tagja *Recht* Ignác a szolgálati aranyérem tulajdonosa a mai napon d. u. 1 órakor, rövid betegség után meghalt. Földi maradványai folyó évi márczius hó 12-én délután 3 órakor fognak a Kálvária-utcai házától, örök nyugalomra kíséretelni, — mely végtisztességtől eltekintve az egyesület tagjai, — az elhunythoz mindig melegen ragaszkodó bajtársai meghívotnak. Nagyvárad, 1899. márczius hó 10-én. A nagyvárad önkéntes tűzoltó-egylet. Betöltéd tisztet!

* **Baleset lovaglás közben.** Sajnos baleset érte ma *Maleczky* Románt, a főváros előkelő köreiből jól ismert fiatal gavallért. Gróf *Pejacsevics* Albert s több más fiatal urlovas társaságában *Maleczky* Román ugyanis sétalovaglást tett. Egy halmaz égő szalmától *Maleczky* lova megbokrosodván, a száguldó paripa a szerencsétlen fiatal embert úgy neki vitte egy fának, hogy az karját törte. Esméletlen állapotban szállították szüleinek budapesti lakására.

* **A ki nagyon meguntta az életét.** Bihar-Torda községben, *Kara* István, jómódu gazda felakasztotta magát. A szerencsétlen ember ezuttal *tizedszer kövelet el öngyilkosságát kísérletet*, a melyvel végre sikerült neki „földoldozni az élet unott kapcsait”. Már husz esztendeje annyira el volt keseredve, annyira meguntta az életét, hogy minden módját megpróbálta a meghalásnak, de hiába. Ez alatt a hosszú esztendő alatt hol mérget ivott, hol meglötte magát, hol vízbe ugrott, hol késsel szurkálta magát össze, de mindig megmentették. Most végre felakasztotta magát a mestergerendára. Es kis hijja, hogy most is meg nem mentették, mert mikor a fia észrevette és levágta, teste még meleg volt, de azért már nem tudták életre hozni.

* **Egy szerencsétlen,** de igen tudós és világlátott ember fog holnap (vasárnap) este 6 órakor előadást tartani a helybeli kir. kath. jogakadémia nagytermében. Dr. *Kordesch* Albert ez a felolvasó, régebben gráci egyetemi tanár, reichsrathi képviselő, laptulajdonos és szerkesztő. Kathedróját ott hagyta a mandátumért, a szerkesztői tollat kicsavarta kezéből a betegség, mely idegeit annyira tönkretette, hogy ma képtelen leírni a saját nevét. Mikor még jó módban volt bejárta a világot, ma uti élményeiről (Brazillia, Lima, Peru, Mexico, Észak-Amerika) tart előadást, hogy magának és gyermekeinek kenyeret kereshessen. Itt járt szerkesztőségünkben és kért, hogy írjunk előadásáról lapunkban. Mi bizony nem bíztattuk, mert német előadásokra nincs közönsége városunknak. De ha nem is a német előadást, kedvéért, hanem emberbaráti cselekedet gyakorlása végett érdemes elmenni, hogy a tettség szerinti belépti díjjal legalább pillanatra segítve legyen szegény szerencsétlen emberen.

* **A szalacsi asszony megmérgezte.** A minap halt meg *Tóth* Jánosné, az országos hírre vergődött szalacsi javasasszony, a nép ugyan azt hiszi, hogy nem halt meg valósággal, hanem még fel fog támadni. Azt hiszi most is, mikor már bonczkással szertevagdalva fekszik egy, a belügyminiszter által szabályszerűleg előírt négy-szögletű fakoporsóban. Mert a szalacsi asszony halálesete igen gyanus körülmények között történt.

A haláleset napján délután ugyanis dr. *Andrássy* Ernő kerületi orvost hozzáhívták, de akkor már önkivületi állapotban fetrengött a parasztház közepén három asszonytól körülvéve, kik akkor is jószótatni akartak vele. A ház előtt 10—12 szekér állott. Az orvos alkoholmérgezést konstatait, de feltételezte azt is, hogy az alkoholban mérges anyagok voltak belekeverve s a bonczolást kérte elrendelni a bíróság által. A bonczolást f. hó 7-én ejtették meg Szalacs községben, ennek eredménye azonban a vizsgálat érdekében még nem jutott nyilvánosságra.

* **Lövöldözés az éjszakában.** Az éjjel 11 óra tájban lövészej riasztotta fel Kert-utca lakóit. A lövés *Czurkás* Miklós alkalmazásánál küli urasági inas 12 milliméteres Boldog 6 lövetű revolveréből lött, de kárt nem tett. *Czurkás* Miklós ugyanis az olasz bodegában feltalált önteni a garatra s egy egyfogatu kocsiba bevágta magát:

— Hajts, mert különben lelőlek!

Nagyobb nyomaték okaért lött is egyet s a kocsis meg annyira szófogadó lett e parancsra, hogy az ott termett rendőr parancs daczára is tovább hajtott egyik mulatóba. *Czurkás* Miklós itt is közveszélyes magaviseletet tanusított a hatlövétüvel való folytonos hadonázásával. Visszafele jövet azonban már több rendőr várta, a kik megállították a kocsit, mely alkalommal *Czurkás* a kocsis belsőjéből ismét lött. Jó szerencse, hogy ez a lövés sem okozott szerencsétlenséget. A rendőr sipolás, lövöldözésekre a házakból kiszaladtak az emberek bámulni az éjjeli harcra. *Czurkás* Miklóst végre is minden ellenkezése és lövöldözése daczára sikerült leverni lábáról az összeszaladt rendőrsapatnak s a kijózanodásig a rendőrség zárkájába csukták.

* **Helyreigazításai.** A tegnapielőtti városi közgyűlésen egy bizonyos *Reich* Sándor kereskedő neve jött forgalomba egy kereskedőre s borkimérőre nézve nem éppen helyes tényekkel kapcsolatban. Ma megjelent szerkesztőségünkben *Reich* Sándor Szent-János-utcai kereskedő s kijelentette, hogy az a bizonyos *Reich* Sándor nem ő, mert ő nem mér ki bort s nem lakik a réten.

* **Vérezgő eszmadia.** *Somodi* János eszmadia az elmúlt este borongós kedélyhangulatban volt. A rendőrség előtt ugy 10—11 óra tájban tett bevallása szerint szörnyen bosszús volt, mert édesanyja özv. *Somody* Pálné és 6 éves öcsse *József* zavarták őt egy talp kifáragásában. *Somodi* eszmadia ezen való bosszúságában egy legnagyobb mértékű kaptatát kapott fel s azzal úgy édesanyját, mint *József* öcscsét véresre verte. A panaszt ellene *Hári* Ottó ny. postatiszt tette meg, akihez a szerencsétlenek a dühöngő elő menekültek s kinek előadása szerint *Somodi* eszmadia családtagjaival a legkegyetlenebbül bánik.

* **Hirtelen halálesetek.** Tegnap két hirtelen haláleset fordult elő. Az egyik *Kárász* László Krupunkai illetőségű ablakos tót volt, aki esütörtökön este *Perjessy* György bérkocsisnál kért alvó helyet s az éj folyamán meghalt. — Délután a külvárosban egy *Frekup* Katicza nevű koldus asszony meghalt az utcán. — Mind a két hullát felbonczolják, hogy a halál oka megállapítható legyen.

* **Megváltoztatott ítélet.** Grünwald Simon szőlőtulajdonos a vízvezetéki telep közelében régebben egy gátat épített a Körözsbe, a melylyel átterelte a vizet a tulsó oldalra s ezáltal a várad-velenceieknek nagy kárt okozott. Ezen gátépítésért a polgármester 100 frt pénzbüntetésre és a gát elbontására ítélte a vízjogi törvény alapján Grünwald Simont. Az ítélet felebbeszédés folytán a miniszter elé kerülvén, a miniszter az ítéletet annyiban módosította, hogy csak a gát szétbontását rendeli el, a pénzbüntetést pedig feloldja.

* **Elgázolta a villamos.** *Jablonszky* Dávid házalót, aki 36 éves, nős ember, ma reggel Új-

pesten az István- és Petőfi-utca sarkán egy villamos kocsit elütötte. Jablonszky szerencsére csak könnyebb sérüléseket szenvedett.

EGYESÜLETEK.

A Szigligeti Társaság választmányi ülése. A Szigligeti Társaság választmányi ülése (szombat) d. u. 5 órakor a Gazdasági és Iparbank igazgatósági szobájában választmányi ülést tart.

Ülés a sakkörben. A sakkör igazgató tanácsa ma délután 5 órakor az egyet helyiségében ülést tart, melyre az egyet tagokat ez uton is meghívja az elnökség. Tárgy: az évi közgyűlés idejének és tárgyainak meghatározása.

A tanítók körének ülése. Meghívó. A Nagyváradi Tanítók Körének f. hó 4-ikéről elmaradt rendes havi összejövetele ma délután 6 órakor fog megtartatni. Midőn az estélyre a kör tagjait ez uton is meghívom, örömmel hozom tudomásukra, hogy estélyünkön dr. Persz Adolf jogakadémiai tanár ur lesz szíves előadást tartani. Nagyváradi, 1899. márcz. hó 11-én. Stark Gyula, elnök

TANÜGY.

Tanítók bucsuja az esperestől. A hihari róm. kath. esperesi-kerület tanítói folyó hó 7-én vettek bucsut Fejér Nándor kiérdemült esperesüktől, a ki 24 éven keresztül a tanügy iránti lelkesedéssel, fáradhatlan buzgalommal és szakértelemmel vezette a kerület tanügyét. A tanítók háláját Grunner Győző tolmácsolták, kivánva az ünnepeltnek, hogy az egyház, a tanügy körül szerzett érdemeiért nyerjen jutalmat az igazi érdemek megjutalmazójánál — a Mindenhatónál. Az ünnepelt örömmel fogadta szeretett tanítói hála nyilvánítását s igérte, hogy mint eddig, úgy ezután is jóakaró barátjuk marad. A tisztelgés után vendégszerető házában késő délutánig együtt maradtak, a honnan ily gondolatokkal távoztak: adjon Isten több ily lelkes barátot s a tanügy fényre derül.

IRODALOM

Katholikus könyvkereskedés. Rég érzett hiányt pótol a Szent Gellért kath. műintézet igazgatósága azon elhatározásával, hogy üzletét bizományi könyvkereskedéssel bővíti ki. Sajnos, ezideig nincs Magyarországon könyvkereskedés, mely kizárólag a kath. irodalom termékeit terjeszti és így a szétszórtan megjelent kath. művek nehezen voltak hozzáférhetőek. A Szent-Gellért kath. műintézet könyvkereskedése összpontosítani fogja ugy a hazai, mint a külföldi kath. irodalom termékeit, mely körülmény a pangó kath. irodalomnak lendületet fog adni. Az intézet nemsokára kibocsátja könyvjegyzékét, melyet kívántra szívesen megküld bárkinek, ki eziránt hozzá fordul. A Szent-Gellért kath. műintézet, mely saját kö- és könyvnyomdával, könyv- és hírlap-kiadóhivatallal bír. Budapest, VIII. kerület, Péter-utca 44. sz. alatt van.

A márcziusi napok emlékműpein mindez ideig hiányoztak olyan népszerű könyvek, melyek a nagy napok emlékének méltón áldoznának és melyekhez a nagy közönség is könnyen hozzáférhetne. Ezen a bajon segített a Magyar Könyvtár szerkesztősége, mikor e kitűnő vállalatba három olyan munkát vett fel, mely kétségtelenül csakhamar el fog terjedni és nagyban fogja emelni a gyorsan fölkapott gyűjtemény népszerűségét. E három füzet egyike az új magyar lírai költészet egyik legkiválóbb lantosának Ábrányi Emilnek márczius 15-iki alkalmi és más szebb hazafias verseit foglalja egybe Márcziusi dalok és egyéb költemények címen. Nemes páthosz, lobogó lelkesedés avatják Ábrányi hazafias költeményeit líránk legkiválóbb ilyen mű termékeivé. Tizenegy olyan vers van e kötetben, mely márczius idusát magasztalja és még vagy har-

mincz szebbnél-szebb, szavalásra kiválóan alkalmas költemény. Márczius 15-iki alkalmi ünnepelekről Ábrányi Emil verseinek hiányozniok nem szabad.

Egy másik füzetben Gracza György, szabadságharcunk népszerű történetírója írta meg a nagy nap történetét. Címe: 1848 márczius 15., de föltárja a történeti előzményeket is, hogy aztán ihlett lelkesedéssel ecsetelje a magyar szabadság születése napjának lefolyását. Igazán derék dolog volt, hogy végre akadt történetíró, ki hiven és a történeti kritika tiszta nézőpontjáról vet világot történetünk ama ragyogó lapjára, melyre márczius 15-ike van írva. Olvassa el a könyvecskét mindenki, aki igazán megismerni akarja. De olvassák el a 48—49-ik évek legendás alakjának Kossuth Lajosnak július 11-iki beszédét is, melyet a haderő megajánlása ügyében tartott és megfogja belőle érteni mindenki Kossuth szónoki szava csodás hatását. Ezzel a beszéddel fejeződik be a kis alkalmi sorozat, melynek minden magyar ember asztalán ott kell lennie nem csak a mostani napokban, de örök tanúsággal és lelkesítésül mindenkörön. Egy-egy füzet 15 kr. Kiadta Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapest, Andrásy-ut 21, de megszerezhetők mindeh hazai könyvkereskedésben is.

Igazságszolgáltatás.

Egy tuczat vádlott.

Eppen tizenkét vádlott ült tegnap a vádlottak padján, akiket súlyos vád terhel, az, hogy megölték a társukat egy korecsmai eset után.

A nyáron a takarás alatt történt július elején, hogy a henezidai legények egy este elmentek a korecsmába mulatni.

A zene szólott, a bor folyt, a legények pedig mulattak.

Később azután szomorú vége lett a mulatságnak, a legények között felmerült a régi kérdés, hogy ki a legény a csárdában s ököltre mentek.

Egyszer egy rémes sikoltás hallatszott s nyomban reá egy tompa zuhanás.

A mulatságnak természetesen rögtön vége lett, megnézték a földre esett legényt, aki nem volt más, mint Tarsoly János, egy fiatal 19 éves legény, akit egy Nagy József nevű 17 éves ifju közönséges két krajczáros bicskával hasba szurt és pedig olyan szerencsétlenül, hogy a kés a Tarsoly szívébe ment, aminek következtében rögtön meghalt.

Ezért Nagy József vizsgálati fogságba került s vád alá helyezték. De vele együtt vád alá került még tizenegy, akik közül a legidősebb az ősszel ment katonának, akik szintén verték Tarsolyt és verekedtek egymás közt is.

Az ügy tegnap került tárgyalásra a Millye tanácsban, a vádhatóságot Popp Aurél kir. alügyész képviselte, míg Nagy József vádlottat Rádli Ödön védte.

A többi vádlottak ezek: Kiss Sándor, Kovács Zsigmond, K. Nagy Zsigmond, Bundik Sándor, Bozsó Sándor, Tozsér Lajos, Koszorus Lajos, Papp Péter, Postás János, Nagy Lajos, Koszorus Sándor.

Az első rendű vádlott a csendőrség előtt három izben teljesen beösmerte a tettét, a végtárgyaláson azonban tagadott.

Csak hogy két fiu F. Nagy Zsiga és K. Nagy Zsiga nagyon ellenük vallott, annyira, hogy az ügyész ezeknek a vallomása alapján indítványozta, hogy Nagy Józsefet gyilkosságért helyezték vád alá a végtárgyalás adatai alapján s hogy elmebeli állapotát vizsgálják meg.

A védő ellenzésére a törvényszék ezen kérelmet mellőzte, azonban mivel az ügyész ezen határozat ellen felebbezett, a tárgyalást elnapolták.

A besenyői szeptember. Szeptembernek nevezte a nép Szajkovits Mihály besenyői földmivest, aki minden bucsu alkalmával és minden vasárnap szorgalmasan eljár a templomba, térdre borult és folyton az oltárt csókolgatta. Egyszer aztán meglátták amint a szeptember oltárcsókolás közben szájába szedi a Péter-fülléket s ennek végezte után gyorsabb lépésekkel távozik a Ferenczrendiek templomából. Utána szaladtak, lefogták és tele zsebbel találtak nála rézkrajczárokat, amiket egyenkint a szájával szedett fel az oltárról. Szajkovitsot átadták a csendőrnöknek s azok előtt hamarjában kivallotta bűnét, mivel azért vallatás a csendőrnök számos pofonnal iparkodtak kivenni belőle a valóságot.

Ma tárgyalják a besenyői szeptember bűnügyét a pestvidéki törvényszék előtt, Verebely bíró elnökléte alatt. A tárgyaláson az összes bucsús asszonyok jelen voltak mint tanuként megidézettek. Megjelent a panaszos is, vértessaljai Vértessy Ambrus zárdafőnök hogy megvádolja Szajkovicsot, a ki a templomot rabolta ki. A vádlott tagadott, de a törvényszék a bucsús asszonyok vallomásai és esküje után bűnösnek mondotta ki és tekintve, hogy a kár csak néhány forint, s az is megtérült, kéthónapi fogsággal sújtotta a vádlottat.

Hány éves? Erdekes eset történt tegnap a törvényszéken. Egy ügyet tárgyaltak, amelyben két fiatal tanu szerepelt, akik a vádlottra igen terhelően vallottak.

Az elnök a megesketésük előtt ezt a kérdést intézte hozzájuk:

— Hány éves vagy?

A háttérben egy leány is ült, aki szörnyen zavarba jött e kérdésre, hirtelen felkapva kabátját odaszólt izgatottan a teremszolgához:

— Mindenkitől megkérlek itt a korát?

A szolga a leányt megnyugtatta, hogy nem.

A kabát ismét lekerült a székre.

Lejtőn. Ezen a czimen megirtuk a múlt év végén, hogy Vargha István nagybajomi segédjegyzőt a csendőrség elfogta s bekísérte az ügyészség fogságába, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy a községi bírónak a fiókjából majdnem 400 forintot ellopott. Ezen gyanura főképpen az adott alkalmat, mert a fiatal ember feltűnő módon költekezett, amit pedig szerény anyagi helyzete meg nem engedhetett.

A vádlott már a csendőrnök előtt tagadta a lopást s azt állította, hogy pénzt kártyán nyerte s a vádlottnak ezen vallomása alapján tizenegy embert vád alá is helyeztek a hazard kártya-játék miatt.

Az ügyben tegnap volt a végtárgyalás.

Az első vádlott Varga István a törvényszék előtt is tagadta a lopást, de tagadták a többi vádlottak is, a tanuk pedig sem az egyik, sem pedig a másik bűncselekményt igazolni nem tudták.

A bizonyítási eljárás befejezése után a kir. ügyész azt az indítványt tette, hogy a tárgyalást napolják el s a vizsgálatot terjesszék ki, azonban a törvényszék ezen kérelemnek helyt nem adott, hanem a vádbeszéd elhangzása után terhelő bizonyítékok híján mindegyik vádlottra felmentő ítéletet hozott s ezenfelül elrendelte a három hónap óta vizsgálati fogságban levő I. rendű vádlottnak a szabadlábba leendő helyezését.

Ügyész az ítélet ellen felebbezett.

REGÉNY-CSARNOK.

TILTOTT UTAKON.

Landor Henrik utazásai és kalandjai Tibetben. 2

Fordította: B. Gy.

A tibetiek ezután munkához láttak, úgy amint azt előre megbeszélték egymásközt és csakhamar felhangzott egy átható éles fütty, mire minden oldalról gyors segítség érkezett. Szemmel látható volt, hogy reánk már régóta leselkednek és hogy mindenre el voltak készülve. Most a tibetiek eselhez fő yamodtak.

Minden oldalról hosszú köteleket vetettek reám mindaddig míg csak annyira bele nem bonyolódtam a sok kötélbe, hogy mozogni sem

tudtam. Egy kötél, melyet a nyakamba dobtak és ügyesen nyakam köré csavarták, győzelmüket teljessé tette. A kötél két végét fogva maguk után vonszoltak, miközben a nagy erőmegfeszítéstől, melyet a küzdelemben kifejtettem, lihegtem és levegő után kapkodtam, ők pedig úgy összevissza kötöztek szorosán, hogy azt hittem a szemem kiugrik s a nyelvem kiszakad.

Közel voltam a megfuladáshoz. Szemeim elsötétültek. És mily vitézek voltak ők akkor, mikor már teljesen tehetetlenül és segély nélkül állottam előttük! A földre rántottak, ütöttek, rugdaltak és tapostak nehéz, szeges csizmáikkal, mindaddig míg csak azt nem hitték, hogy már elkábultam a fájdalomtól. Azután hátrakötötték kezeimet, össze húzták két könyökömet, mellemet nyakamat, bokáimat is jó erősen összekötözték. Fogolylá lettem!

Fölemeltek és talpra állítottak. A bátor Tschanden Sing is teljes erővel küzdött 15 vagy 20 ellen és közülök többet harczképtelenné tett. Ő reá is ugyanakkor rohantak mikor rám és ő is vitézül védte magát míg végre őt is kötéldobással győzték le mint engem és erősen összekötözték. Küzdelem közben többször halottam őt kiáltozni: »Banduk, banduk, Man Sing, jaldi banduk! A puskát, a puskát, Man Sing, hamar a puskát!« Ah, de a szegény Man Singet, a gyenge, erőtlent kilit, négy erős tibeti megfogta és földre teperte, mintha valami félelmes rabló lett volna. Man Sing igazi bölcs vala; ő megkímélte erejét, nem fárasztotta magát, minden ellenállás nélkül átengette magát sorsának; de azért őt is csakugy megkötözték és ütlegelték mint minket. Már a harcz kezdeténél több éles fütty hallatszott, mire fegyveres katonák jöttek elő, — a Lámák későbbi jelentése szerint nem kevesebb mint 400 — kik a számtalan homokbuczka és gödör közt felállítva a hátvédet képezték, csatasorba álltak és kanócos puskáikat ránk irányozták.

Végeztek tehát. Mint valami veszedelmes betörő megköltözve körülnéztem, hogy kifejezem megvetésemet gyáva elleneim iránt. Köteleinket nem szégyeltük, hanem büszkén viseltük. Ha elgondolom, hogy a tibetiek összesen — a lámák, köznép, egyenruhás katonák együttvéve — 500 embert mozgósítottak arra, hogy egy kiehézt európai és két félholt társát elfogják és hogy még ilyen körülmények közt sem mertek nyíltan támadni, hanem cselhez folyamodtak; ha ezek a katonák, mint később kint, Lhassa és Schigatse kiválogatott emberei voltak, azon czélból kiküldve, hogy minket utunkban feltartóztassanak és elfogjanak, — akkor igazán nem tehetek egyebet, mint azt, hogy szánakozó moslylyal tekintsek azokra az emberekre, kiknek kezébe estem végre.

Vérem föllázadt, mikor a láma parancsára, ki előzőleg jó barátunknak adta ki magát, több férfi előlépet és zsebeinket kikutatta. Elraboltak tőlünk mindent, ami csak volt nálunk és zsebeinket kikutatta. Elraboltak tőlünk mindent, ami csak volt nálunk és hozzákezdtek csomagaink átmotozásához is.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A honvédegylet és Bánffy.

Budapest, márcz. 10. (Saj. tud. táv.) A fővárosi honvédegylet mai gyűlésén Feleky Miklós gróf előadta, hogy Veridicus álnévvel egy Négy év után című röpirat jelent meg, amely Bánffy Dezső bárónak a honvédség iránt szerzett érdemeit sorolja fel s a többek között azt is mondja, hogy Bánffy a honvéd-egylet anyagi ügyeit teljesen rendezte. A felszólaló a röpirat eme állításait valótlanának és oly arculcsapásnak jelentette ki, amelyre okvetlen nyilatkozni kell. Többen is felszólaltak és konstatálták, hogy Bánffy nemhogy segített volna rajtuk, de mindig a legridegebben bánt el velük. Mindannyian annak a reményüknek adtak kife-

jezést, hogy Széll Kálmán részéről más elbánásban fognak részesülni. Podmaniczky báró elnök kérte a nyilatkozat mellőzését, melyet ő nem irhatna alá. A névszerinti szavazás után 4 szótöbbséggel a Feleky indítványát elvetették és elhatározták, hogy Széll Kálmán miniszterelnöknél testületileg fognak tisztelegni.

Ivánka Oszkár főispán.

Budapest, márcz. 10. (Saj. tud. táv.) A szabadelvű klubban a lemondó jász-nagy-kun-szolnok megyei főispán Almásy Géza utódjául Ivánka Oszkár országgyűlési képviselőt emlegetik. Ez a hír azonban még megerősítésre szorul.

A belga királyúé betegsége.

Brüsszel, márczius 10. Egy este kiadott orvosi jelentés szerint Mária Henriette királyné bronchiális tüdőgyulladásban szenved, amely már a krízises-lázleesés stádiumában van. E hó 4-én este visszaesés állott be, amely a betegségnek nagyon komoly jelleget adott. Azóta a betegség egyes jelenségei egyhébbek. A betegség lassu, de kedvező lefolyásu. (M. Táv. Ir.)

Elhunyt festőművész.

Merán, márcz. 10. (Saját tud. táv.) Kavalj Mór, a hirneves festőművész — ki régi tüdőbaja ellen jött ide gyógyulást keresni — ma elhunyt. Kavalj Mór finom genre-kepei mindenkor nagy feltűnést keltettek a tárlatokon.

Kréta alkotmánya.

Kánea, márczius 10. A statum tárgyalását befejezték. Ma kezdik második olvasását a törvényjavaslatnak, amelyet néhány jelentéktelen módosítással valószínűleg elfogadnak. (Magy. Táv. Ir.)

Ongyilkos' bankigazgató.

Lemberg, márcz. 10. (Saját tud. táv.) A Galicziai Hitelbank igazgatója, Krizsanovszky Szaniszló ma föbe lölte magát. Tettének oka ismeretlen, azt beszél, hogy a pénzügyintézetől nagyobb összeget sikkasztott el.

Sziklaomlás.

Madrid, márczius 10. Albetéből jelentik, hogy Recueja faluban leszakadt egy szikla és tiz házat elpusztított és 11 embert megölt. (Magy. Táv. Ir.)

Tüzzész.

Pétervár, márczius 10. Pontnov faluban, Kalis kormányzóságban négy tanya leégett. 11 ember elpusztult a lángokban; egy ember súlyosan megsérült. (Magyar Táv. Ir.)

Spanyol dolgok.

Madrid, márcz. 10. Duran igazságügyminiszter táviratot kapott, amely szerint a santonai fogház foglyai között zendülés támadt. A foglyok összeütköztek a rendőrséggel, miközben egy zendülő elesett és hét személy megsebesült.

A madridi egyetem szabadelvű és konzervatív diákjai között összeütközésre került a dolog, de komolyabb incidens nem fordult elő.

Madrid, márczius 10. Silvela miniszterelnök ma két ízben tanácskozott Radowitz német nagykövettel. Hir szerint a Karolinákról volt szó, amelyeket Németország meg akar venni.

Castellanos tábornokot, Kuba utolsó kormányzóját, kinevezték madridi főkapitányává. (Magy. Táv. Ir.)

Amarikai csapatszallítás.

Málta, márczius 10. A »Sheridan« szállító gőzös, amely amerikai csapatokat visz Minalóba, tegnap ide érkezett. Brenfell kormányzó engedelmével két gyalogezred partra szállt s a kormányzó megtekintette az ezredeket. (Magy. Táv. Ir.)

S z t r á j k.

Bern, márczius 10. A Szimplon-alagut összes munkásai sztrájkolnak a bér tekintetében felmerült differenciák miatt. A munka teljesen szünetel. A sztrájkolók nyugodtan viselkednek. A vállalkozók remélik, hogy holnap újra megindul a munka. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A vidéki pénzügyintézetek reformja.

Mint már napok előtt jeleztük, a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjának igazgatóságában képviselt vidéki pénzügyintézetek igazgatói társaság ma délután tartott igazgatósági ülése után értekezletté alakulva, behatóan foglalkoztak a takarékpénztári ügy reformjának napirenden levő közérdekű kérdésével. Az értekezleten, mely gróf Tisza István elnöklése és a pénzügyminiszter képviseletében dr. Tusich miniszteri kiküldött részvétele mellett folyt le, jelen volt Huzella Gyula és Hoványi Géza dr. és az értekezlet eredményeit a következőkben foglalta össze:

Azon meggyőződésben van, hogy a mutatózó visszaélések megakadályozása lehetséges és szükséges az egészséges alapon álló intézetek tevékenységének megszibbasztása és ez intézetek károsítása nélkül s épen ez intézetek emíniens hivatását képezi a felmerült reformtörekvésnek helyes mederbe terelése s melőbbi megvalósítása körüli közreműködés.

Ennélfogva bizottságot küld ki azon megbízással, hogy a reform tartalmára és megvalósítási módjára vonatkozó konkrét javaslatot készítsen és terjesszen a legközelebbi összehívandó újabb értekezlet elé.

Vezérelve gyanánt már most kimondatik, hogy:

1. a létező bajok szanálása első sorban autonóm társadalmi uton keresendő s a törvényhozási és hatósági beavatkozás a minimumra szorítandó;

2. a reform csak a magyar takarékpénztárak történelmi fejlődés alapján félszázados munka és tőkegyűjtés eredményének kockázatát nélkül eszközölhető;

3. megfontolandó, mennyiben szükségesek bizonyos dispoziciók a részvénytőke nagyságát, tartalékgyűjtés kötelezettségét és a saját tőke és betétek közötti arányt illetően;

4. a garancziák keresendők az iránt, hogy a betétek csak oly aktívokban helyeztessenek el, melyek teljes biztonság, kockázatmentesség s mobilitás, illetve mobilizálhatóság szempontjából a betétek természete által kívánt magas mértéket megüssék s hogy a visszlezámitolás egészségtelen tulfejlesztése a betétek biztonságát ne veszélyeztesse;

5. biztosítandó a mérlegeknek alkalmas szakközeg által való alapos, szakszerű, minden visszaélést kizáró összeállítása és felülbírlása.

Ezután a szűkebb bizottság tagjaivá megválasztottak: gróf Tisza István, dr. Gervay Nándor, Vass Károly, Flittner Károly, Posch Gyula, Leitner Zsigmond, Heinrich Sándor dr. Szeless József, ifj. Csorba Ede, Sugár Sándor, Diebala György és Hoványi Géza dr.

A foghagyma mint filokszera irtó-szer. Waller spanyolországi községben egy szőlőmives foghagymát ültetett el a filokszera által megtámadott szőlőtőkék közelében. Tavasszal e tőkék nagyszerű életet mutattak és nagymennyiségű termést hoztak; a filokszera pedig onnan végképen elpusztult. Eszőlősgazda szomszédja, ki mindennek tanuja volt, ezen kísérletet szintén megtette és az eredmény ugyanilyen sikerrel járt. E filokszerairtószert Spanyolországban most széltében használják. A ritkaság kedvéért megemlítjük ugyan a hirt, de nem hisszük, hogy beválna az új filoxera irtó szer.

Víz által megromlott széna felhasználása. A gazdaember gyakran kerül olyan helyzetbe, hogy előnti a víz a szénáját. Biz ez nagy baj, mert a jóság külön szereti a szénát is, a vizet is, de együtt nem veszi be. Hanem ezen a bajon is lehet segíteni, még pedig aképen, hogy a napon jól kiszáritott szénát cséplőgépen keresztül szalajjúk, azután ha etetésre kerül a sor, sós vízzel befecskendezzük és csak azután tesszük a szénát a jóság elé. Van egy másik mód is, a mi tán még jobb, mert izletesebbé teszi a javított szénát. Ezt pedig úgy tesszük, hogy a vizes szénát hasonlóképpen kiszáritva, megvágjuk szecskának, azután kevésbé megnedvesítjük és berakjuk az egészet egy ládába, föléje pedig köveket rakunk. Ha azután vagy három napig állni hagyjuk, elég jó takarmány lesz belőle, a mitől már nem fog idegenkedni a jóság.

Gyümölcsfa mint községi adófizető-alap. A főváros közel levő pusztaszentmihályi telep elhatározta, hogy téreit és utcáinak szegélyét diófákkal ülteti be. Ezeket a diófákat községként kezelik és termésük arra fog szolgálni, hogy árából később a községi adót fizessék. Sok vagyontalan község utánoszthatná ezt a gyakorlati példát másutt is!

Reich Jenő és Társa
Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Az irányzat szilárd	
Buza márcziusra	10.41
Uj tengeri	4.57

Rozs őszre	7.90
Zab őszre	5.80
Tengeri augusztusra	—
Buza októberre	8.60

Az irányzat nyugodt

Bécs, márczius 10.

Oszt. hitel	370.78
Magyar hitel	397.—
Államvasut	362.1/2
Birodalmi márka	58.97

Értéktőzsde.

Budapest, márczius 10.

Az irányzat gyenge

Oszt. hitel	371.90
Magyar hitel	400.50
Államvasut	363.75
Rimamurányi	307.—
Magyar jelzalog	249.—
Salgótarjáni	636.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámító	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	494.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

Nivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. márczius 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.80
Magyar koronajárdék	97.85
Magyar vasuti kölesön aranyban 4/10%	121.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2/10%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	9675
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	96.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölesön	161.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	140.—
Oszt. járdék papirban	101.20
Oszt. járdék ezüstben	102.—
Oszt. járdék aranyban	120.—
Oszt. korona járdék	101.40
Oszt. államsorsjegyek	140.—
Oszt. magyar bankrészevény	920.—
Magyar hitelbankrészevény	397.50
Oszt. hitelintézeti részevény	370.70
Oszt. magyar államvasuti részevény	368.50
20 frankos arany (Napoleon'or)	358.60
Németbirodalmi márka	58.05
London vista	120.40
Párisi vista	47.80
20 márkás arany	11.79

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Uj ékszer-üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására juttatni, hogy a „Latzkó testvérek utóda Löbl Ede“ ur volt helyiségét átvettem és abban a modern igényeknek teljesen megfelelő új

ékszer-üzletet

rendeztem be.

Főtörökvésem mindenkor arra fog irányulni, hogy a nagyérdemű közönségnek **izléses és művészi kivitelű ötvös-munkákkal és árukkal** szolgálhassak és szolid szabott áráimmal a bizalmat teljes mértékben kiérdemeljem és megyerjem.

Üzletem megtekintésére a nagyérdemű közönséget tisztelettel felhívom s vagyok

kiváló tisztelettel

Kálmán Sándor,
ékszerész.

Mellékkereset.

Havonkint 180 írt mellékkeresetre tarthatnak számat, akik mellékkoglalkozás elvállalására hajlandók. Ajánlatokat elfogad **L. 4222.** szám alatt

G. L. DAUBE & CO.
hirdetési irodája.

Lipsee (Németország) Petersstrasse 43.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.			Sz. v.	Th. v. sz. sz.			V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —		Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40			
V-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43		Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 48			
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudries >	5 09	3 12		Uj-Palota >	6 21	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 22			
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52		Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 53			
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	5 58	4 15		Körös-szeg >	7 02	3 36	Vésztő >	6 12	5 34			
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27		Szakál >	7 39	4 05	Köt >	6 38	6 03			
Drág-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	6 19	4 37		Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 29			
Magyar-Cséke >	6 50	5 12	Sólyom >	6 35	4 58		Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 08			
usesd >	7 05	5 12	Gyanta >	6 56	5 19		Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 13			
qzombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34		Köt >	9 19	5 14	Sakál >	7 48	7 43			
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03		Vésztő >	9 44	5 32	Körös-szeg >	8 11	8 12			
Gyanta >	8 12	6 11	Dusesd >	7 55	6 34		Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33			
Sólyom >	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	7 07	6 49		Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 53			
Borz >	8 53	6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17		Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 12			
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	7 33		Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30			
Sonkolyos >	9 18	7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50										
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	8 31										
Szudries >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	8 45										
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 21	V-Velenceze >	10 01	9 09										
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19										
Szekelyhid—Margitta				Margitta—Szekelyhid				Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.			V. v.	V. v.		Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.	V. v.		
Szekelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45		Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33			
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56		B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 24			
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08		Bihar >	7 44	6 20	Szekelyhid >	6 14	6 22			
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26		Paptamási >	8 13	6 48	Nagykágya >	6 27	7 32			
Margitta érk.	11 28	9 16	Szekelyhid ér. reg.	5 54	6 07		Gyapoly >	8 29	7 03	B.-Diószeg >	6 42	7 03			
							B.-Diószeg >	8 52	7 24	Gyapoly >	6 59	7 33			
							Nagykágya >	9 07	7 38	Paptamási >	7 24	8 39			
							Szekelyhid >	9 40	8 03	Bihar >	7 45	8 04			
							Érselind >	10 08	8 26	B.-Püspöki >	8 05	8 40			
							Érmihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	8 21	9 01			

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.